

Spausdinti

Panevėžio miesto istorinė dalis

Unikalus objekto kodas: 31872
Pilnas pavadinimas: Panevėžio miesto istorinė dalis
Adresas: Panevėžio m. sav., Panevėžio m.

Panevėžys, Senamiesčio g. V dalis

Nuotraukos nr.: FF1
Nuotraukos autorius: Antanina Jarukaitienė
Fotografavimo data: 2007-03-28

FF1

[registravimo registre data: 2008-05-23
Statusas: Inicijuotas skelbti Savivaldybės saugomu
Rūšis: Nekilnojamasis
Objektas įrašytas kaip: vietovė
Vietovėje yra: Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčia (S4); Malūnas (S30); Pastatas (S233); Pastatas (S234); Pastatas (S235); Namas (S236); Namas (S237); Pastatas (S288); Konservų fabriko pastatų kompleksas (G207K); Pastatas (S289); Švč. Trejybės bažnyčia (S516); Namas (S230); Namas (S292); Senosios kapinės (L1435K); Senosios kapinės (L964).
Vertingųjų savybių pobūdis: Urbanistinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus), Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus)
Teritorijos plotas: 314,13 ha

Vertingosios savybės :

- 2.1. planavimo sprendiniai – mišraus plano struktūra (-; -; TRP; 2007 m.); gatvių tinklas (-; -; TRP; 2007 m.); **Senamiesčio, Šermukšnių, Kanapių, Smėlynės, Šv. Zitos, Vasario 16-osios, Birutės, Respublikos, Elektros gatvių ir Laisvės a. perspektyvos** (-; -; FF Nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 32, 43, 48, 54; 2007 m.); **Laisvės a. užstatymo išsklotinės** (-; -; FF Nr. 45, 46, 49, 50; 2007 m.); XIX a. II p. / XX a. I p. 1-3 aukštų mišraus: sodybinio ir perimetrinio užstatymo tipas **Senamiesčio, Šermukšnių, Kanapių, Gegutės, Šv. Zitos, Smėlynės, Kranto, Antano Smetonos, Sodų, Jono Basanavičiaus, Jurgio Tilvyčio, Vilniaus, Smėlynės g** (-; -; FF Nr. 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 27, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 39, 40; 2007 m.); XIX a. II p. / XX a. I p. 1-3 aukštų perimetrinio užstatymo tipas **Vasario 16-osios, Respublikos, Birutės, Ukmergės, Elektros g. ir Laisvės a.** (-; -; FF Nr. 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 2007 m.);
- 2.6. želdynai ir želdiniai – Skaistakalnio dvaro parko želdynai (-; -; FF Nr. 58-66; 2007 m.);
- 2.7. upės – **Nevėžio upės vaga ir senvagė** (-; -; TRP; 2007 m.);
- 5. Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes – **XVI a. pr. minimas Panevėžio valstybinis dvaras, kurio žemes tarp Nevėžio ir Lėvens didysis kunigaikštis Aleksandras paskyrė Ramygalos klebonui. 1507 m. pastatyta bažnyčia, dešiniajame Nevėžio krante ėmė kurtis Senasis Panevėžys. Naujasis Panevėžys – gyvenvietė kairiajame Nevėžio krante, valstybinėje dvaro žemėje, atsirado šiek tiek vėliau. Po valakų reformos XVII a. II pr. Naujasis Panevėžys atsiskyrė nuo dvaro, tapo atskiru teritoriniu vienetu. XVIII a. pab. pagal Valakų reformos metu naudotą stačiakampę plano schemą tarp radialinio plano Senojo ir Naujojo Panevėžio pradėtas statyti Nikolajevo, arba Smėlynės miestelis. 1843 m. Senojo Panevėžio žemės suvalstybintos, Senasis Panevėžys ir Smėlynė tapo Naujojo Panevėžio priemiesčiais. Pagal 1872 m. patvirtintą pirmąjį Naujojo Panevėžio planą ši miesto dalis išplėsta, joje suplanuota taisyklingų kvartalų. Apie 1900 m. Senasis Panevėžys, Naujasis Panevėžys ir Smėlynė sudarė vientisą miestą.**

Amžius: XVI a. pr.

Dokumentai:

1. Dėl teisinės apsaugos suteikimo . 2008-03-31; Nr.: PN-RM-18; Tipas: Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas;
2. Apie nekilnojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2009-05-22; Nr.: 05-108; Tipas: Dokumentas; Pranešimas
3. Apie nekilnojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2009-05-22; Nr.: 05-107; Tipas: Dokumentas; Pranešimas
4. Potvarkis "Dėl Panevėžio miesto istorinės dalies skelbimo savivaldybės saugoma vietove". 2009-06-09; Nr.: M-36; Priėmė: Panevėžio miesto savivaldybės meras; Tipas: Dokumentas;
5. Apie nekinojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2010-06-01; Nr.: 06-01; Tipas: Dokumentas; Pranešimas
6. Apie nekinojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2010-06-01; Nr.: 06-02; Tipas: Dokumentas; Pranešimas
7. Dėl teritorijos ribų tikslinimo. 2011-12-09; Nr.: KPV-22; Priėmė: Panevėžio m. saviv. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba; Tipas: Vertinimo tarybos protokolas;

Šaltiniai ir medžiaga:

- 15.1. MIŠKINIS, Algimantas. Panevėžio urbanistinė raida iki 1871-1872 m. Kaunas, 1984.
- 15.2. MAKSIMAITIENĖ, Ona. Panevėžys feodalizmo laikotarpiu. Iš Panevėžio praeities. Vilnius, 1992.
- 15.3. Panevėžio miesto specialusis planas. Vilnius, 2004.
- 15.4. Panevėžys: senovė ir dabartis. Vilnius, 2003.
- 15.5. Senasis Panevėžys nuo pirmųjų fotografijų iki 1918 metų. Panevėžio kraštotyros muziejus, 2003.
- 15.6. Panevėžys nuo XVI a. iki 1990 m. Panevėžys, 2003.
- 15.7. PETRULIENĖ, Alfreda. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), Laisvės a. 2 archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų 2008 m. ataskaita. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka.
- 15.8. PETRULIENĖ, Alfreda. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), Senamiesčio g. 48. archeologinių žvalgomųjų tyrimų 2010 m. ataskaita. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka.
- 15.9. PETRULIENĖ, Alfreda. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), Birutės, Š. Mero, A. Smetonos g. archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų 2010 m. ataskaita. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka.
- 15.10. PETRULIENĖ, Alfreda. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), A. Smetonos g. 30, mirusių palaikų radimvietės , archeologinių tyrinėjimų 2010 m. ataskaita. Kultūros paveldo centro paveldosaugos biblioteka.
- A. Petrulienė. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), Tilvyčio g. 6, Kristaus Šv. Prisikėlimo stačiatikių cerkvės kapinių teritorijos archeologinių žvalgomųjų tyrimų ataskaita.

A. Petrulienė. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), Savanorių a. 12 archeologinių tyrinėjimų 2011 m. ataskaita.

A. Petrulienė. Panevėžio miesto istorinės dalies (31872), Vasario 16-osios g. 23 archeologinių žvalgomųjų tyrimų 2011 m. ataskaita.

© Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius, tel. 273 42 56, faks. 272 40 58, el.paštas: centras@heritage.lt